

	СИЛАБУС навчальної дисципліни «МІКРОЕКОНОМІКА»
	Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 3-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Хаєцька Ольга Петрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	haetska@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Мікроекономіка» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 30 год.; практичні заняття 28 год., самостійна робота - 92 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – іспит.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: «Соціологія і політологія», «Вища математика», «Статистика».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватись при вивченні таких дисциплін: «Макроекономіка», «Менеджмент», «Економіко-математичні методи та моделі», «Фінанси підприємств», «Енергоефективність та альтернативні джерела енергії».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Мікроекономіка» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Мікроекономіка» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою фахівців фінансово-економічного профілю.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у вивченні законів економічної поведінки та механізму прийняття рішень, здійснення виборів окремими господарюючими суб'єктами (індивід, домогосподарство, фірма, держава), їх взаємодії в ринкових умовах, у формуванні вмінь використовувати інструментарії мікроекономіки для прийняття ефективних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних можливостей їх використання.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка здобувачів, оволодіння знаннями сучасної економіки, надання допомоги в започаткуванні у здобувачів навичок та вмінь використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки господарювання, а також можливостей її прогнозування. Здобувачі набувають вміння демонструвати свої знання та вміння для прийняття обґрунтованих рішень на мікроекономічному рівні.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральну компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Мікроекономіка як наука	2	2	8
2	Попит та пропозиція, їх взаємовідносини. Поняття еластичності	4	4	8
3	Теорія поведінки споживача	4	4	8
4	Теорія виробництва і витрат	4	4	10
5	Ринок досконалої конкуренції	4	4	8
6	Монопольний ринок	4	4	8
7	Монополістична конкуренція та олігополія	2	2	8
8	Ринки факторів виробництва. Ринок праці	2	2	10
9	Ринки капітальних і земельних ресурсів	2	1	12
10	Загальна рівновага та економіка добробуту	2	1	12
Разом		30	28	92

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, здатність вирішувати наукові та практичні завдання. Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми (вирішення і письмове оформлення завдань, графіків, діаграм, інших робіт графічного характеру, презентацій).

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, виконання здобувачем запланованої самостійної роботи, контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом. У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	щотижнево	Усне опитування, тестування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу, опрацювання першоджерел)	20	щотижнево	Усне опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, графіків, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою)	20	1 раз на 2 тижні	Усне опитування, обговорення, виступ з презентацією, розрахункові та розрахунково-графічні роботи
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування (самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ)	22	1 раз на 2 тижні	Спостереження за виконанням, виконання контрольних робіт, тестування
Разом		92		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. McConnell C. R., Brue S. L., Flynn S. M. Economics : Principles, Problems and Policies. 21st Ed. New York: McGraw-Hill, 2018.
2. Pindyck R. S., Rubinfeld D. L. Microeconomics. 6th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2004. Chapter 16, pp. 563.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: У 2 кн. Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. За ред. С. Панчишина і П. Островерха. 4-те вид. випр. і допов. К: Знання, 2016. 723 с.
4. Базилінська, О.Я., Мінін О.В. Мікроекономіка: навч. посіб. М-во освіти і науки України. 3-е вид., перероб. і доп. К., 2019. 348 с.
5. Білецька, Л.В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. МОН України. К.: 2015. 652 с.
6. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. та ін. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. К. Основи, 2007. 517 с.
7. Васильєв С. В., Кобець Є. А., Масляєва О. О. Мікроекономіка : навч. посіб. Дніпро: ДДАЕУ, 2024. 310 с.
8. Каменева Н. М., Косич М. В., Александрова О. Ю. та ін. Мікроекономіка: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.
9. Косік А. Ф. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка: Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2014. 416 с.

Додаткова література

1. Andrii Sakhno, Iryna Salkova, Antonina Broyaka, Nataliia Priamukhina. (2020). A Methodological Analysis for the Impact Assessment of the Digitalisation of Economy on Agricultural Growth. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29 (8s), 242-249. Retrieved from <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/10493> (Scopus)
2. Olha Khaietska, Mark Myronenko, Olena Polova, Natalia Koval Capitalization of banks: theory, practice and directions of ensuring. *Banks and Bank Systems*, 13: 173-183, 2018. (Scopus)
3. Tomashuk I., Khaietska O., Boltovska L. Analysis of investment activities in the agricultural sector of Ukraine, determination of factors and ways of its activation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. Vol. 10. № 3. P. 340-352. DOI: 10.30525/2256-0742/2024-10-3-340-352
4. Брояка А.А. Вплив соціально-економічних чинників на формування споживчого попиту. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 6. С. 27-38.
5. Брояка А.А. Поведінка споживача в сучасній ринковій економіці. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. №4. С. 32-40.
6. Сахно А.А., Поліщук Н.В., Ковальова Н.А. Економічна безпека підприємств в умовах впливу гіперконкуренції. *Економіка і управління*. 2019. № 4 (84). С. 28-35.
7. Хаєцька О.П. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва в Україні. Збірник наукових праць. *Економіка та управління АПК*. Біла Церква. 2018. №2. (143). С. 122-131.
8. Хаєцька О.П. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 2 (68). С. 123.
9. Хаєцька О.П., Лояніч В.О. Забезпечення продовольчої безпеки України в умовах війни. *Ефективна економіка*. 2023. № 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.47>
10. Хаєцька О.П., Бабій І.І. Цифрові інновації в аграрному секторі: аналіз ефективності та перспективи впровадження в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2024. Вип. 3 (76). С. 191-197. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2024/76_2024/34.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/>
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

6. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ п.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Робота на лекційних заняттях	7
2	Участь у роботі на практичних заняттях	7
3	Виконання самостійної роботи (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою)	6
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Робота на лекційних заняттях	8
2	Участь у роботі на практичних заняттях	7
3	Виконання самостійної роботи (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою)	5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до іспиту. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають

бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни